

Stadsnatuur

Paastak

De paasversiering hangt bungelend aan de paastak. Wat nu precies de christelijke achtergrond van het paasfeest is, is menigeen allang vergeten. We vieren gewoon de lente met frisse kleuren en allerlei soorten bonte eieren. Maar tijdens de paasdagen gebeurt er ook echt een wonder: uit de paastak komen kleine worteltjes naar buiten. Na Pasen gooi je zoiets bijzonders natuurlijk niet weg. Menige tak krijgt daarom een plaatsje in de tuin. Binnen een paar jaar groeit zo'n klein wilgentwijgje uit tot een metershoge kronkelwilg.

Wilgen en vochtige plekken horen bij elkaar. In moerassen en aan waterkanten groeien de meeste wilgensoorten in Nederland. Maar zelfs in de droge stad kom je ze overal tegen: in een bloembak, een poortje en op een braakliggend terrein. Het gaat daarbij vrijwel altijd om de boswilg. Dat is echt dé stadswilg.

Als aan de kale takken nog geen wilgenbladeren zitten, dan staat hij juist in bloei. Het is de eerste plant die in het voorjaar

grote hoeveelheden stuifmeel en nectar voor de bijen levert. In de wilgenkatjes zitten tientallen bloemen dicht bijeen. Als ze nog zo mooi zilverachtig zijn, zijn ze nog maar net uit de knop. Als ze door-groeien, komen de meeldraden naar buiten en worden het gele mannelijke katjes. Maar waar zitten de vrouwelijke bloemen? Die zitten op een andere wilgenstuijk. Een wilg is namelijk óf mannelijk óf vrouwelijk. Dat betekent: de ene wilg draagt alleen de gele mannelijke katjes en de andere alleen de groenachtige vrouwelijke katjes.

Op de zoetige lucht en de aantrekkelijke lentehapjes in de bloemen komen overigens niet alleen de bijen af. Bijen halen wel het stuifmeel en de nectar weg, maar helpen vrijwel niet bij de bestuiving. Het bestuivingswerk nemen de hommels en vliegen wel voor hun rekening.

Als de vruchten in de vrouwelijke katjes aan het eind van de lente rijp zijn, klappen ze open. De zaadjes hebben een parachute van haren. Als ze naar beneden vallen, landen

ze altijd met het zaadje mooi naar beneden. Vaak blijven ze met de haren wat aan elkaar hangen en gaan ze als grote witte pluizen met de wind mee. Zo waaien ze ook door heel de stad. Omdat ze weinig eisen aan de omgeving stellen, kom je ze ook overal tegen. Als ze klein zijn, redden ze het nog wel in de dakgoot of bloembak, maar het uitgroeien tot flinke bomen gebeurt op ruige terreintjes of in parken. In de zomer is een boswilg ook eenvoudig te herkennen aan zijn brede blad. Dat lijkt meer op een appelblad, terwijl de meeste 'water'-wilgen veel smallere bladeren hebben.

Wilgen hebben een enorme groeikracht. Dat is goed te zien bij knotwilgen. Dat zijn misvormde wilgen, die door de mens regelmatig van de takken worden beroofd. Het is een tijd erg populair geweest om in de voortuin een klein knotwilgje te zetten. In de tuincentra werden ze veel verkocht: wilgjes met afhangende takken waar in het voorjaar de mooie gele katjes aankwamen. Zoals u nu natuurlijk wel begrijpt, zijn dat alleen mannelijke planten. Houd ze wel kort, dan heb je er je hele leven lenteplezier van. Mocht je nog wat meer wilgen om je heen willen hebben, steek dan gewoon wilgentwijgen in vochtige grond. Aan de takken komen vanzelf wortels, net als aan de paastak in de vaas.

De KNNV en wilgen hebben een verbond gesloten. De enorm succesvolle verspreidingstechniek van een wilg is door de KNNV als voorbeeld genomen. Zo sterk, flexibel en aantrekkelijk willen wij ook zijn. Dat komt zelfs tot uiting in het logo van de KNNV. Weinigen zullen weten dat het beeldmerk is afgeleid van een wilgenvrucht met een kuifje van haren. Zo rond Pasen zouden we daarom misschien de straat op moeten om onze zendingsdrang te stillen. Ik ga bij het zien van het KNNV-logo ook naar buiten, maar dan om de boswilg in de stad op te zoeken en te genieten van het nieuwe leven.

Rob Vereijken is lid van de KNNV-afdeling Tilburg. Hij is geboren in Tilburg en woont daar nog steeds. Hij werkt voor het IVN Consulentschap Brabant als coördinator voorlichting en educatie van Nationaal Park De Biesbosch en Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen. Via de Adviescommissie Stedelijk Groen van de gemeente Tilburg houdt hij zich bezig met lokaal natuurbeleid.

Dit artikel is verschenen in de maandelijkse rubriek Stadsnatuur van het Platform Stadsnatuur Tilburg, waarin de KNNV-afdeling Tilburg participeert.

Boswilg. FOTO: ROB VEREIJKEN

